

Posudek diplomové práce

Lucie Korecká: *Sturla Þórdarson: hans verk i konteksten av hans tid og analysen av forfatterintensionen // Sturla Þórdarson: jeho dílo v kontextu jeho doby a analýza autorského záměru*

Oddělení skandinavistiky ÚGS, FF UK

Lucie Korecká si stanovila náročný cíl, rozebrat dvě ságy jmenovitě islandského autora 13. století a v obou textech najít doklady o autorské intenci. Jako jazyk práce si diplomandka zvolila norštinu. Hned v úvodu konstatujeme, že stanovený cíl splnila s příkladnou důkladností a její norština výrazně převyšuje běžnou znalost absolventů magisterského oboru skandinavistika; je nuancovaná, gramaticky korektní, slovní zásoba Korecké je úctyhodná.

Tématem práce je stanovit míru ideologičnosti a tendenčnosti v díle Sturly Þórdarsona, a to srovnáním dvou žánrově odlišných textů: ságy královské a ságy o současnosti. Analyzovaná *Sága o Hákonovi* pojednává konkrétně o norském králi Hákonu Hákonarsonovi, *Sága o Island'anech* tematizuje sváry islandských rodů ve 13. století ústící v rozpad islandské rodové společnosti.

Diplomandka na základě pečlivých rozborů dochází k závěru, že v *Sáze o Island'anech*, byť se tato sága v zásadě neodchyluje od objektivního stylu typického pro rodové ságy, přece jen je patrná autorova tendence. Zejména v tom ohledu, že zde Sturla při popisu lítých bojů nepřímo vyjadřuje svůj názor na to, jak by měla v ideálním případě společnost vypadat, ačkoli tento ideál je většinou vyličen ve své negaci. Sága jako taková přitom nevyzdvihuje žádnou konkrétní ideologii. Na druhé straně *Sága o Hákonovi* je vyjádřením právě dominantní vrchnostenské ideologie: král Hákon je tu představen jako legitimní nositel královské moci, ochránce lidu a hybatel kýžené centralizace státu. Výborný je diplomandčin poznatek, že konflikty v *Sáze o Hákonovi* mají jednoznačně skupinový charakter, kdežto společnosti v *Sáze o Island'anech* doposud hýbou spory a boje toliko mezi individuálními aktéry (s. 66).

Diplomandka práci strukturuje jasně, postupuje logicky a je obdivuhodně dobře obeznámena s primárními i sekundárními prameny, a to hned v několika, byť příbuzných, jazycích. Konkrétně se jedná o dánštinu, norštinu, starou i novou islandštinu a angličtinu.

Zvolené téma není jen náročné, nýbrž svým způsobem i subtilní, jelikož diplomandka je nucena postihnout i ty nejmenší textové nuance. To se jí daří skvěle. Pro svou argumentaci volí adekvátní pasáže z primární i sekundární literatury, přičemž ty první plausibilně interpretuje, s těmi druhými vstupuje do kvalifikovaného dialogu a přesvědčivě s nimi polemizuje. Ráda bych vyzdvihla jasně formulované a velmi podnětné dílčí závěry každého oddílu práce.

Jisté nedostatky ale práci přesto vytknout lze.

Diplomandčina chválená důkladnost místy ústí v příliš rozvleklou popisnost, a čtenář tak ztrácí ze zřetele hlavní téma práce.

Příliš detailně je vylíčen Sturlův životopis, mnohé podrobnosti se přitom nevztahují k tématu práce. Na druhou stranu diplomandka u čtenáře své práce předpokládá stejnou znalost zkoumané primární literatury, jakou má sama, a čtenáři dostatečně nepřiblíží klíčové děje a zápletky (co je např. „slaget på Örlygsstadir“, proč je důležitý požár na Flugumýri etc.) Tento fakt poněkud snižuje informační hodnotu diplomové práce. Místy je nedostatečně vyložen diplomandčin analytický postup, i zde se u čtenáře předpokládá dokonalá obeznámenost s islandským středověkým písemnictvím. Například v kapitole 3.2.1. „Kildene og kildeopplysningenes overlevering“ se v pozici aktuálněčlenského tématu druhé věty objevuje Snorri Sturluson, diplomandka jej předtím ale v tomto oddíle nezmiňuje, a ani po následujícím celostránkovém odstavci čtenáři nesdělí, proč rozebírala právě jeho metodu. Čtenář znalý staroislandské literatury se jistě dovtípí, co však čtenář nezasevčený?

Jasněji mělo být v úvodu formulováno téma práce. Na straně 11 je zmíněna pouze otázka ideologického zbarvení té které ságy; konkrétně absence ideologie v *Sáze o Island'anech* a předpokládaná větší míra ideologičnosti v *Sáze o Hákonovi*. Přitom diplomandka minimálně stejnou měrou hodlá analyzovat případnou tendenčnost v obou ságách. Jistě, to čtenář tuší, neboť v závěru úvodní kapitoly je bez bližšího vysvětlení definován termín „tendence“, ale tento moment měl být předeštěn explicitně. Přitom přesnou formulaci právě tohoto problému v práci najdeme, ale bohužel až v její polovině, na straně 50: „(...) jeg vil vise at *Íslendinga sagas* budskap ikke blir nydattet i kompilasjonen, bare forsterket, og at også *Íslendinga saga* i seg selv gir uttrykk for en tydelig forfatterintensjon.“ Ostatně právě s termínem „forfatterintensjon“ nepracuje diplomandka vždy jasně, a přitom právě s tímto termínem se ocitáme v hájemství spekulací, takže při formulování závěrů je třeba velké obezřetnosti. Mám na mysli pasáže, kde diplomandka takřikajíc nahlíží autorovi do hlavy. Doložit přesvědčivě, jaký záměr ten který středověký autor se svým dílem měl, je totiž úkol nadlidský.

Pokud jde o diplomandčin styl, je navzdory úvodní pochvale její norštiny v jednom aspektu přece jen „nenorský“: diplomandka někdy konstruuje příliš složitá souvětí, její styl je neskandinávsky hutný a místy neobratný. Všechny následující příklady jsou ze strany 99:

- „Sagaene omtaler...“ – sagaene nemohou být agens; zřejmě mělo být „omhandler“
- Tato věta není v pořádku sémanticky, do kontextu nezapadá zejména substantivum „intensjon“: „Sturla Thordarsons verk er særregent i at vi har to bevarte sagaer av samme forfatteren, som tar utgangspunkt i ulik, men ikke motstridende, intensjon.”
- V druhém odstavci hovoří diplomandka o „tettere forbindelser“, pevnějších svazcích, mezi Sturlovými názory a postoji společnosti v *Sáze o Island'anech*, takže Sturla se nemusí distancovat od celku, nýbrž jen od činů jednotlivých protagonistů. Z předchozího odstavce týkajícího se *Ságy o Hákonovi* ale nevyplývá, v čem by onen rozdíl mezi oběma ságami měl spočívat, vždyť ani v *Sáze o Hákonovi* se Sturla podle autorčina vyjádření od královské ideologie nedistancuje. Problém zde zřejmě spočívá v textové kohezi, na vině však může být i překombinovanost diplomandčina závěru.
- V téže větě je navíc nesprávně použito adjektivum „felles“.

Diplomandku bych ráda požádala, aby při obhajobě vysvětlila, co myslí adjektivy „statický“ a „analogický“ ve větě: „(...) Snorri tilføyde en forestilling om en utvikling i tydelig atskilte faser til sine kilders statiske eller analogiske historiefremstilling.” (s. 43) Ostatně lze v norštině v tomto kontextu adjektivum „analogisk“ vůbec použít? Podle mého nikoli.

Tento dílčí výčet připomínek je nicméně nutno vzhledem ke zcela výjimečné erudici a příkladné pečlivosti, již diplomandka ve své práci dokládá, vnímat jako podružný. Bez váhání a vřele proto práci hodnotím jako výbornou.

V Praze, 9. 6. 2014

Mgr. Helena Březinová, Ph. D.